

Pašlaik ir daudz 'aprēķinātās' mākslas. Saruna ar gleznotāju Verneru Lazdānu

Verners Lazdāns Latvijas Mākslas akadēmijā vispirms mācījies dizaina nodaļā, bet maģistrantūru 2008.gadā beidzis glezniecības nodaļā – profesora Roberta Muža meistardarbnīcā. Lai arī ar mākslu Lazdāns nodarbojas jau vairāk nekā divdesmit gadu, līdz iepriekšējos pāris gados galerijā "Alma" sarīkotajām izstādēm "Cilvēks – Pipars" un "Kaimiņi" viņš bijis zināms visai šaurā profesionāļu lokā.

Personālizstādes piedzīvoja plašu rezonansi un izpelnījās kritiķu ievērību, kuri uzskata mākslinieku par vienu no pasaules "jaunā viļņa" pārstāvjiem. Savukārt izstāde "Nativus", kurā šopavasār tika izstādīti autora pēdējos divos gados radītie darbi, tika nominēta Purvīša balvai.

Mākslinieks ir veidojis logotipus vairākiem Latvijā atpazīstamiem uzņēmumiem, tostarp "Rīgas zīmogu fabrikai", "Nels", "Parex sportinga centram" un citiem.

Purvīša balvai nominētā "Nativus" ir jau trešā Venera Lazdāna personālizstāde, kura tematiski turpina pirmajā izstādē "Cilvēks-pipars" (2008) jeb mākslinieka diplomdarbā, kā arī ekspozīcijā "Kaimiņi" (2009) aizsāktās tēmas. Viņa gleznas un tēlniecības objekti ir kā īpatno būtņu portretu kolekcija, kur brīžiem izsmērētos viepļos, brīžam mīlīgos acu skatos ietverts pirmatnējais un instinktīvais savvaļas spēks, kas, iespējams, joprojām mājo arī cilvēku zemapziņas slāņos.

Autora gleznām raksturīgs monumentāls vēriens un lakonisms, kamēr kompozīcijām trūkst paskaidrojošas vides, radot iespaidu, ka tēli uzplaksnījuši sirreālā Visumā, kas varētu būt kā fiziskā, tā garīgā pasaule. Lazdāns atzīst, ka viņš apzināti izvairās no skaidrojošas vides - ainavas un interjera, jo vēlas maksimāli koncentrēt uzmanību uz pašu tēlu. Viņš domā, ka nav tik svarīgi, kur tieši tas atrodas un kādas reālijas konkrēto tēlu apņem, bet gan tas, kāds tas ir savā būtībā. Veidojot formu saviem cilvēkdzīvniekiem, ierosmi autors bieži vien atrod dabā - dzīvniekā, iezī, daļā no kaula, kokā, rūdas gabalā vai pat dabas parādībā.

Pats mākslinieks stāsta: "Mani interesē cilvēka un dabas savstarpējās saskarsmes robežpunkti, jo pirmatnējais un instinktīvais savvaļas spēks joprojām rodams katra alter ego. Veidojot kādu darbu, es vēlos sasniegt rezultātu, lai tēls kļūtu par simbolu kādam emocionālam stāvoklim vai īpašībai. Iespējams, ka šajos tēlos jūs saskatīsiet to, ko es pats nebūšu ieraudzījis, jo veids, kā es strādāju, ir daļēji intuitīvs, tas iepriekš nav līdz detaļām izdomāts."

Lazdānam ir nozīmīgi arī kvalitatīvie notikumi mākslā, kuri viņu iepriecina un uzlādē, kā arī rada priekšnoteikumu, lai arī paša darbībā kas pamainītos uz augšu.

Vai tehnoloģiju laikmetā mākslai ir nākotne? Kāda, Jūsaprāt, tā ir?

V.L.: Tagad ir īpaši aktuāli - saistīt mākslu ar tehnoloģijām un zinātņi. Man tas dod cerību, ka noteikti radīsies kaut kas jauns. Būtiski ir tas, kā mēs šo informāciju un jaunās tehnoloģijas izmantojam.

Vai, uzsākot jaunu darbu, Jums jau ir skaidrs, kādu vēlaties redzēt gala rezultātu?

V.L.: Kopsaucējs man, protams, ir, bet vizuālie tēli veidojas darba procesā - tas man tāds radošās domāšanas veids. Nemitīgi jāpieņem lēmumi. Svarīgi noķert īsto momentu, kad ir jāapstājas, lai visu nesabojātu.

Kas ir Jūsu autoritātes mākslā?

V.L.: Autoritātes man ir mākslinieki, kuri spēj atrast līdzsvaru starp jūtām un analītiskumu, kuriem bez idejas un koncepcijas ir arī talants un profesionāla varēšana. Tagad ir daudz "aprēķinātas" mākslas.

Vai, radot darbu, Jūs izjūtat atbildību skatītāja priekšā?

V.L.: Radot darbu, es nedomāju par skatītāju. Ja strādājot es domātu par skatītāju, tad droši vien neko neuztaisītu. Par skatītāju domāju, kad savus darbus eksponēju. Darbus, kuri mani neapmierina, es skatītājam vispār nerādu. Tā arī ir tā mana atbildība.

Kādas mākslas kolekcijas ietvaros nokļūstot Jūsu darbam, Jums būtu patīams lepnums?

V.L.: Ir labi, ja darbi nonāk kolekcijā, kuras īpašnieks par mākslu patiesi interesējas - tātad domā par to, vērtē un salīdzina. To es uztveru kā profesionāļu atzinību.

Ko jūs gribētu mākslā pateikt tādai, pēc kā varētu mākslai mest mieru?

V.L.: Ko es tāds - "metis mieru" - iesākšu? Nāksies vien turpināt.

Ko izveidot jāprot jebkuram māksliniekam?

V.L.: CV!*

*Curriculum Vitae